

VHAKHADETHE VHA INTHANETHE

U Ni Eletshedza nga kha Inthanethe

MUANO WA U TSIRELEDZEA KHA INTHANETHE

Ndi a zwi thogomela uri...

Ndi na pfanelo ya u shumisa zwishumiswa zwa elekitironiki u ita zwiñwe na zwiñwe.

Ndi tea u khwinisa ndivho yanga nga shango la zwa didzhithala line nda dzula khalo.

Ndi na pfanelo ya u ditsireledza kha khombo na tshutshedzo kha Inthanethe.

Ndi na lwayo lune nda tea u lu tsireledza.

Naho zwe ralo, ndi a pfectesa uri...

Zwi na khombo u vhudza vhañwe vhatu mafhungo a tshiphiri.

Ndi na vhuñifhinduleli ha u vhiga mafhungo naho e afhio a khukhulisaho na a songo teaho kha mualuwa a re na vhuñifhinduleli.

Ndi fanela u shumisa phasiwede yo khwañhaho, u sa ñwala phasiwede fhasi kana u shumisa phasiwede nthihi kha webusaithi nnzhi.

Nga zwenezwo, ndi do...

Shumisa Inthanethe zwavhuñi nahone ndi do thoma nda humbula ndi thome ni humbule ni sa athu rumela zwithu.

Thetshelesa vhulivhisni na milayo ya u tsireledza kha Inthanethe yo vhewaho nga vhabebi vhanga na vhañhogomeli vhanga.

Thonifha vhañwe musi ndi kha Inthanethe.

Ditsireledza na u tsireledza vhatu vhoñhe vhane nda vha funa nga u tsireledza kha Inthanethe.

British
High Commission
Pretoria

UNISA | College of
science, engineering
and technology

U itela u wana mafhungo nga vhudalo kha vha dalele:
<https://www.cybersecurityhub.gov.za/cyberawareness/>
<http://cyberaware.co.za>

TSIVHUDZO DZA U TSIRELEDZEA KHA INTHANETHE

UHAKHADETHE VHA INTHANETHE

U Ni Eletshedza nga kha Inthanethe

U Dzhena kha Inthanethe

Dzulani ni na lwayo lu sumbedzaho vhudifhinduleli kha zwa didzhithala – Ni ḥogomele uri zwithu zwine na zwi ḥwala kana u zwi rumela vhañwe, zwi nga vhulungwa kha Inthanethe lwa tshothe.

Ni ḥogomele khombo na tshutshedzo kha Inthanethe - Ni na pfanelo ya u ȳipfa no tsireledzea kha Inthanethe fhedzi ni dovhe ni humbule u ȳifara nga ndila i ḥonifheaho na ine ya sumbedza vhudifhinduleli.

Ni ḥogomele u kovha mafhuno - Mafhuno a vhuñe a nga tswiwa nahone a shumisa nga zwigvhenga kana a rengiselwa vhatu vha zwa mabindu.

U Tsireledza Vhatu

Vhigani u shengedzwa nga kha Inthanethe – Arali ni tshipondwa tsha u shengedzwa, vhulungani vhuñanzi ha u shengedzwa. Ni humbule uri ni na pfanelo u ya nga Mulayo wa u Tambudzwa wa Afurika Tshipembe wa 2011. Vhudzani mualuwa ane na mu fulufhela, ni songo sokou fhumula, vhigani!

Ni ḥogomele u shushedzwa ḥamani na kha Inthanethe – Ni nga ḫitsireledza nga u ȳivha khombo dzothe na tshutshedzo ni nga ḫitsireledza na tsireledza vha muña wañu.

Ni ḫithonifhe na ḥonifha na vhañwe vhatu - U dzhena hanu kha Inthanethe a zwi ambi uri ni fanela u ȳifarisa zwiñwe vho.

U Tsireledza Zwishumiswa

Ni gudisane - Ni gudisane nga u fhirisa mulaedza nga ha app ntswa, dziwebusaithi, thekinolodzhi na tshutshedzo – ni kovhelane na u davhidzana tshifhinga tshothe.

Ni dzule no tsireledza na u vhulunga zwishumiswa zwa vhudavhidzani - Ni ite vhungoho ha uri zwishumiswa zwañu zwo tsireledzea nga u zwi dzenisa phini kana phasiwede. Ni ite vhungoho ha uri mafhuno añu a vhuñe a nga kona u thuthea ni kule.

Tsireledo kha malware - Ni ite uri app dzothe dici vhe tshifhingani nahone ni dzenise sofuthiwere ya anti-malware i re na bvumo ḥavhuđi kha zwishumiswa zwañu zwothe.

Dzi-smart Apps

Pfesesani zwirathisi zwa vhudavhidzani - Hu na tshumelo nnzhi dza zwirathisi zwa vhudavhidzani dza mifuda yothe – yavhuđi na mivhi! Khethani nga vhuñali.

Ni ḫitsireledze musi no dzhena kha Inthanethe – Shumisani webusaithi dzo tsireledzeaho na dza vhukuma fhedzi dici re na bvumo ḥavhuđi musi no dzhena kha Inthanethe. Itani vhungoho ha uri hu na aikhoni ine ya khiña n̄tha kha brauza yañu.

Ni ḫitsireledze musi ni tshi shumisa app dzothe na tshumelo dza mitambo - Ni songo shumisa dzina ḥanu vho ja vhukuma nahone ni songo vhuya vha kovhela muñwe muthu mafhugo añu a vhuñe kana ḫiresi na vhatu vhane vha ḥangana navho kha Inthanethe.

Mafhuno a Ndeme

Vulani sethini ya u setsa no tsireledzea kha brauza yañu - ḫitsireledzeni kha webusaithi mmbi. Ni sedze fhedzi mafhuno o teaho miñwaha yañu nahone ni vhige webusaithi dzine dza sa tevhele yeneyo milayo.

Lingedzani u tshimbidzana na tshifhinga musi zwi tshi da kha vhufhura vhu re hone kha Inthanethe - Zwigvhenga zwa kha Inthanethe zwi dzula zwi tshi khou sedza ndila ntswa na dza vhuñali dza u ni fhura.

Tsireledzani phasiwede yañu - Ni songo vhuya na ḥwala phasiwede yañu fhasi kana u shumisa phasiwede i fanaho musi ni tshi dalela kana u vula webusaithi dzothe.

British
High Commission
Pretoria

UNISA |

U itela u wana mafhuno nga vhuñalo kha vha dalele:
<https://www.cybersecurityhub.gov.za/cyberawareness/>
<http://cyberaware.co.za>

